

(המשך מעמוד 29)

על הפיכה צבאית אמרית. הוא מטיל ספק בכך.

הוא עושה חשבון עם אלו שקוראים לו חבר של אריק שרון. מסרב לדבר בעקשנות על הפעולות של לח"י שבהן השתתף. מדובר באהבה גדולה על אשתו נורית ועל בנותיו שלומציון ורונה. עמוס קינן אומר שקל לו יותר לחיות במאריס, בסאן-פרנסיסקו, או בניו-יורק. אין לו בעיות שמה. אין לו בעיות פרנסה, אבל הוא מכאן ויעשה כל מה שהוא יכול כדי לשנות את הדברים כאן. מה שקורה פה עכשיו, זה לא מה שחלמנו עליו. הוא אומר ללא שמץ של ציניות. הוא רואה בעבודתו העיתונאית דרך להגיע אל כמה שיותר אנשים. הוא מוכן לדבר עם כל מי שירצה על הספר שלו. חשוב לו שהספר יגיע לכמה שיותר אנשים ובהחלט לא לעשיריון העליון. הוא היה רוצה שאת הספר הזה יקראו גם כאלו שלא קוראים בדרך-כלל ספרים של אינטלקטואלים. ממני שאת הספר הזה הוא כתב בזחילה תחת אש, ולא בתוך הכורסה.

יהיה, עד לקפיצה הבאה. זה כל הזמן שיש לו לדבר. הוא לא גיבור החודר ממסעותיו כמו אודיסאוס.

אולי אין לו זמן לדבר, אבל יש לו זמן לחשוב.

רק על הקפיצה הבאה. אני רוצה לראות אותך במצב של בריחה, כשאת צריכה לקפוץ מעל הגדר, חושבת על ביאליק.

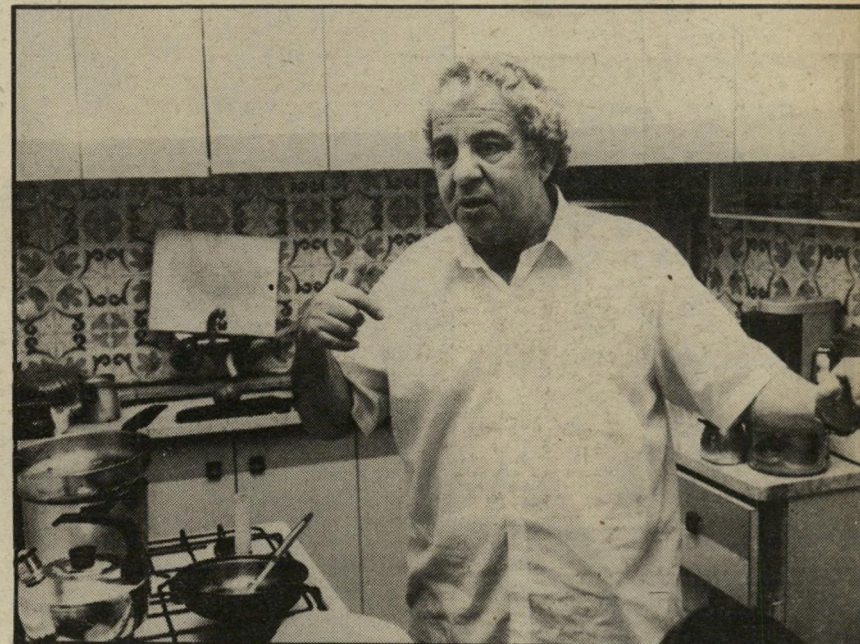
הוא לא חושב גם בשרוצים להרוג את הילדים שלו.

הוא חושב, רק מהר ואין לו זמן להגיד מה שהוא חושב. אסור לכתוב ספר שנתב בזחילה תחת אש, כאלו נכתב בתוך כורסה.

הנה, אשתי וילדי הלכו כעת לסופרמרקט. זה מה שקרה לגיבור. הילדים נסעו לטיול, האשה הלכה למסכת לביבות, ולפתע התהפך עולמו והוא נהפך לחייל. אז איך לספר סיפור כזה? רק כמו שחיה נרדפת היתה מספרת. זו נאמנות לסיטואציה וזה נדבק אליך. אילו הייתי כותב את הספר הזה מתוך הכורסה, לא היית קוראת אותו בגשימה עצורה. היית מפסיקה באמצע, כדי לפצח גרעינים.

אני קראתי את הספר בגשימה אחת. אתה כתבת אותו בגשימה אחת?

מדוע לגיבורי הדרך לעין חרוד? אין ריקע, מדוע אין אנחנו ודעים עליהם?

סופר קינן במטבח

חייתי שנה בלי חיים. קמתי בבוקר, הלכתי לישון בלילה...

כמעט שום דבר, מלבד מה שמתרחש במהלך הסיפור?

אה, אז זה מה שחסר לך בספר, העבר שלהם? זה מה שחסר לך?

מדוע גיבור הסיפור נרדף?

בכל מיטטר מהמין שמתואר בספר, אין צורך בסיבה כשביל לרדוף מישהו. את חושבת שבקמבודיה היתה סיבה להרוג שלושה מיליון איש? היה קריטריון אחד: מי שגמר תיכון, הרגו אותו. ארץ מעניינת מאוד קמבודיה, ארץ שנהרסה על-ידי עצמה, נשחטה על-ידי עצמה. קם שם אדם, בלי שמץ של אידיאולוגיה, בשם פול פוט, והחליט לרוקן את פנוספו, להרוס את המיסגרת הישנה שעמדה על המנהיגות הכפרית. איך הורסים מיסגרת כזו? קורם כל הורגים את המנהיגים הכפריים, אחריך הורגים את כל אלה שיוצרים קרוא וכתוב, כדי שלא יקראו על מה שקורה. את רואה, לא צריך סיבה מיוחדת במיישר כזה, כדי להרוג. הורגים את מי שלא מתיישר עם הקו.

אתה מעלה בדעתך אפשרות שקמבודיה אפשרית בישראל?

לא אמרתי שקמבודיה אפשרית בישראל. אמרתי רק שכאשר מיטטר מזוהי ליישר את הקו, הוא מחסל את כל מי שלא מתיישר, זה הכל.

זה עדיין לא מסביר מדוע אין לגיבורי הסיפור עבר. אתה לא יודע מה המיקצוץ של הגיבור, אתה לא יודע מניין ולכן הולך הערבי, הסיפור מתרחש רק הווה.

השאלה שלך היא סיפורית או פוליטית? אני חושב שזו שאלה סיפורית, או תקבלי תשובה סיפורית. לא כתובה צריכה להיות נאמנה לאווירה ולקצב. הגיבור של הספר מדבר אך ורק בזמן הווה, ולא בשום זמן אחר. הוא מדבר באותו רגע, ובסך-הכל, יש לו טווח זמן קצר של מה

המנויה השניה שלי היתה הסופרת כריסטיאן רושפור. גם היא סיפרה לי שלא ישנה בלילה בגלל התת-אלוף. בכלל, המנויים שלי היו עסוקים כל הזמן בשאלה אם התת-אלוף חי או מת, הרגתי או לא הרגתי אותו.

המנוי השלישי היה הצייר פייר אליזנסקי, שהוא מגרולי הציירים בצרפת ואם יש בעולם 10, 15 ציירים חשובים, הוא אחד מהם, והוא חבר שלי, וגם הוא קרא את הספר והיה מנוי.

הרביעי היה כימאי צרפתי צעיר, שפאקו הביא ושכחתי מה שמו, והוא נרלק על הספר. והחמישי היה שלמה ולינגר, פסל ישראלי, שחי הרבה שנים בפאריס. אלה היו חמשת המנויים. הם קראו ושמעו והעירו הערות.

המנויים היו חשובים לך לצורך כתיבת הספר?

הם היו לי קהל שחי את הסיפור, והם לא ישראליים. אליזנסקי והכימאי לא היו מימיהם בארץ. הם היו סקרניים ומלאי מתח.

מדוע רוב המנויים שלך הם אנשים שאינם חיים בארץ ושהסיפור בעצם אינו נוגע להם?

הסיפור נוגע לכל אחד. ויש לי חדשות בשבילך, פה לא יכולים להיות כל מנויים אף פעם: בארץ אין אווירה של פיריבק; פה כל אחד לבד מכידבר. כל אחד הוא המיידבר של השני.

ואשתך, חוקרת הספרות נורית גרין, לא היתה מנוייה?

עוד איך! היא היתה מעל לכל המנויים. כל רף מתוקתק היתה מקבלת אקספרס ולפעמים בשיחת טלפון ארוכה שעלתה לי הון. כל השנים הארוכות שאנחנו חיים יחד אני נדחף על ידה מהבית עם יוזה ביד — תלך, תכתוב ואל תמהר לחזור לפי שגמרת לכתוב. אין עלי לחץ של לחזור בגלל שקשה לה עם הילדים.

די חשוב לנורית שאני אכתוב. ברור שהיא המנוייה הראשונה. אני מקבל את ההערות שלה על הטקסט. אני די עובד איתה. לא אנידי שאני מקבל כל עצה, אבל אני בהחלט קורא את ההערות. ויש לי מזל גדול ואני מאחל לכל סופר את המזל שיש לי. יש לי כריסטיאן רושפור שהיא סופרת, ויש לי נורית שהיא חוקרת ספרות. סופר, בין שתיהן, יכול לנחות בלייגה, כמו שנווט במכשירים לא יכול לפספס. בין ההערות של כריסטיאן וההערות של נורית יכולתי לנווט את עצמי.

ומה אומרת בתך שלומציון על הספר?

תשאלי אותה. אני לא בטוח שהיא תגיד לך, אבל תשאלי אותה.

שלומציון, קראת את הספר של אבא?

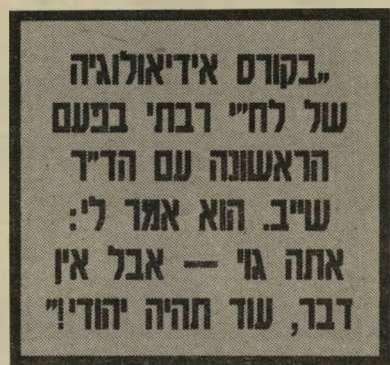
כן, בטח.

מה דעתך על הספר?

קראתי אותו כמו ספר בלשי, כמו טרסרית מתח. ניסיתי בעבר לקרוא ספרים של מבוגרים, שאמא שלי המליצה עליהם, אבל הספר הזה היה שונה מהספרים של המבוגרים שקראתי בעבר. חדרך לעין חרוד היה שבבילי כמו 1984, רק בעברית.

וזה הפחיד אותך?

ראיתי כבר דברים כאלה בטרסר, אבל שאבא שלי כותב את זה וזוה מתרחש פה בארץ, זה מפחיד ועור איך.

את באמת חושבת שזה יכול לקרות פה?

אני חושבת שזה יכול לקרות בכל רגע.

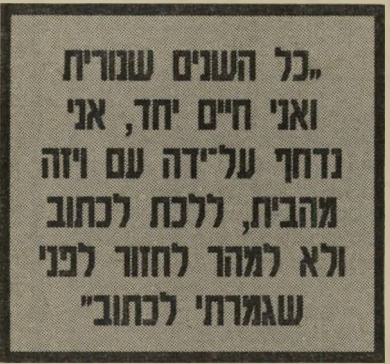
גם חברים שלך קראו את הספר?

כן. חבורת שלי קראו. נכון שהן קרובות לדיעותי, אבל הן ככל זאת יותר אופטימיות. אני לעומת המנוי הייתי יותר פסימית בכל מה שנוגע למתרחש בארץ ולמה שאפשרי שיתרחש. כעניין הזה אני רדומה לאבא שלי.

עמוס, בתקופה הקצרה שבה שהית בארץ, בזמן כתיבת הספר, היית

עצבני ומרנפנש. אנשים שפגשו בך בספרים סיפרו ששם היית אדם אחר. פה היה לי יותר קשה להתרכז בכתיבה. נקלעתי אל היום יום ולא יכולתי לכתוב. כפאריס, בשאני לא בתוך, אז אני לא כמו שאני בתוך, ואני לא אותו דבר.

שלומציון אומרת שהיא פסי-

מית. האם ברור זה אתה מחנך את בנותיך?

לא לפסימיות. הפסימיות באה לה מראיה של עצמה. בכל מה שנוגע לחינוך, אני לא פרוג ואין לי אפילו תיאוריה על חינוך.

יש לי רק דבר אחד, שעליו אני נהרג כעניין חינוך: אצלי בבית לא היה עונש משום סוג שהוא, לא פיסי ולא רוחני. ומשום שאצלי בבית לא היה מעולם עונש על אמירת אמת, שלומי לא הוציאה דבר שקר מפיה כחיים שלה. לא יודע כמה זה טוב. היו לנו בעיות עם הכיתה ועם החברה. היו משברים קשים. כי שלומי לא משקרת בשום מיקרה, ובכל מיקרה היא אומרת אמת, וזה העיקרון היחיד שיש לי. אני לא יודע אם אני צודק או לא.

איזה חינוך קיבלת אתה?

בנומנו לא היה זמן להורים לחנך. עברו כמו חמורים וכשחזרו הביתה היו הרוגים. אבא שלי היה פועל בניין ואמא שלי עקרתנית, שגידלה שלושה בנים וגם עברה מהצד. אני זוכר תקופה שהיא היתה מכינה בבית ארוחת-צהריים לפועלי בניין, שעברו כמכינה. תקופה שהיא היתה אחראית על נקיון הבית בן שלוש הקומות, שגרנו בו והיתה שוטפת רצפות. אחרי-כך, כשאני לא עבד עקב תאונה, היא לקחה את מקומו ועברה כפקידה. גדלתי באיור שליר הבימה. שדרות ברציון.

איך השפיע עליך הבית?

כמו כל הבתים בתקופה ההיא. הרבה תודעה סוציאליסטית אינטלקטואלית. אני זוכר שאמא שלי לקחה אותי ביד, בגיל 11, לקן פיירברג של השומר הצעיר.

ואיך הגעת מהשומר הצעיר לח"י?

קראתי עיתונות וקראתי את כל עיתונות הקיור של ההגנה, אצ"ל ולח"י. שמתי לב לפער שיש בהשומר הצעיר בין הדיבור והמעשה. הדיבור בהשומר הצעיר היה אנטי-אנטי פריאליסטי, אבל מי שפעל נגד האימפריה היה לח"י. הפער הזה התחיל להציק לי. היה לי חבר טוב שלמד איתי בתוכוחדש, שהיה התיכון של השמאל. בדרך הביתה מפעולה בהשומר הצעיר, קראנו את הכרוזים וראינו שאנחנו מגיבים באותה צורה והחלטנו שאולי צריך למצוא קשר לח"י. אני מצאתי את הקשר ראשון. קורם לכן ניסינו לגשת בלילה למבויקים הכרוזים, טוב שלא הרגו אותנו. זה היה מעשה נועז מאוד כהתחשב בה ששכניבתנו לא היה אף בית-די. כולם היו אנשי שמאל.

איך יצרת את הקשר עם לח"י?

היה לי חבר מהתנועה, מקס פוגל. עם מקס לא חששתי לדבר על מה שעובר לי בראש. יום אחד מקס אמר — תשמע, אני יכול לשלוח אליך מישהו מלח"י. ומקס לא היה בלח"י. אני הכנסתי אותו בשלב יותר מאוחר ונתתי לו את הכינוי שלו קיין. אמרתי לו, אני זוכר — אם נכנסת קיין, לא נכנסת ויין. הכינוי שלי באותם ימים היה יונתן. וכן מצאנו את עצמנו בלח"י. יום אחד, אחרי שתלו את אבשלום הכיבי בעכו, בא החבר הזה ואמר לי — תמסור שאני לא בא יותר. החלטתי שהצוואר שלי יפה יותר מדי.

אפשר היה לעזוב, ככה סתם, את הלח"י?

בולשיט! בוודאי שאפשר היה. הודעתי לאחראי עליו, פתחיה סלובנסקי, שכינניו היה יועד. והוא אמר לי — תגיד לו רק שלא ידבר. לעצ הגורל הוא שהחבר שלי נהרג על כביש עכו